
Univerzita a republika: 100 let – 100 předmětů – 100 příběhů

Univerzita Karlova oslaví výročí vzniku Československa výstavou "**Univerzita a republika: 100 let – 100 předmětů – 100 příběhů**". Připomene sto let soužití univerzity a státu prostřednictvím stovky výjimečných exponátů, z nichž každý bude reprezentovat jeden rok z období 1918 až 2018. Výstava se bude konat od 10. května do 1. září v Křížové chodbě Karolina, vstup je zdarma.

Výstava se zaměří na známé i méně známé příběhy z dějin vědy a vzdělávání, ale i politiky a každodennosti. Návštěvníci se tak dozví, kdo z profesorů napsal první verzi československé ústavy, kteří dva absolventi se setkali na jedné bankovce, jak vznikla výroba náhradních kovových kloubů v Poldi Kladno či jaký suvenýr si přivezl absolvent a externí vyučující katedry žurnalistiky Robert Záruba z olympiády v Naganu.

Mezi nejzácnější exponáty budou patřit Nobelova cena pražských absolventů Gerty a Carla Coriových (1947), nádoba z hrobky vezíra Ptahšepse objevená československými egyptology (1958), Nobelova cena Jaroslava Heyrovského (1959), aktovka Jana Palacha (1969), žezlo Fakulty humanitních studií (2000) či Templetonova cena profesora Tomáše Halíka (2013).

Jaký předmět nejlépe vystihne rok 2018, rozhodnou svými návrhy sami návštěvníci. Do prozatím prázdné vitríny bude doplněn v posledních dvou týdnech konání výstavy.

Pořadatel: Univerzita Karlova

Výstavní prostor: Křížová chodba Karolina, Ovocný trh, Praha 1

Otevírací doba: denně od 10 do 18 hodin

Vstup volný

Termín konání: 10. květen – 1. září 2018

Autor a kurátor: Jakub Jareš

Grafik: Jáchym Šerých

Architekt: Jan Klempíř

rok	exponát	foto
1937	Smrt Masaryka Profesor a prezident Masaryk, spojený s Karlovou univerzitou od roku 1882, zemřel 14. září 1937. Jeho pohřbu se účastnily statisíce lidí. V jedné řadě kráčeli za rakví také rektori českých a německých vysokých škol. Za Univerzitu Karlovu Karel Weigner, za Německou univerzitu Michael Stark. Oba mluvili o tom, že Masaryk byl především humanista a demokrat, vážený po celém světě.	

*Posmrtná maska Tomáše Garrigue Masaryka
Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta,
Hrdličkovo muzeum člověka*

1945 **Studenti v odboji**

V posledních měsících války vznikl z nejsilnějších proudů studentského odboje Studentský národní výbor. Po vypuknutí Pražského povstání v květnu 1945 začal organizovat Studentské legie. Jejich členové se uplatnili především jako zpravodajci, ale zasáhli také přímo do bojů na barikádách. Po německé kapitulaci pomáhala Studentská legie tlumočnickými službami řadě cizinců, kteří procházeli

Prahou. Hlavní úkol studentských legionářů ale spočíval v hlídání vysokoškolských budov před případným rabováním.

*Vlajka Studentské legie
Univerzita Karlova, Archiv Univerzity Karlovy*

1947 **Nobelova cena**

První Nobelovu cenu pro absolventy pražské univerzity obdrželi v roce 1947 manželé Gerty Theresa a Carl Coriovi. Oba se narodili v Praze a poznali se během studií na německé lékařské fakultě. Promovali v roce 1920 a krátce nato odešli do Vídně, kde se vzali. Později se přesunuli do zámoří, kde působili na Washingtonově univerzitě v St. Louis ve státě Missouri. Nobelovu cenu získali za výzkum metabolismu cukrů, konkrétně za objasnění průběhu katalytické přeměny glykogenu. Kromě nobelovského prvenství pro Prahu byla Gerty Theresa také první oceněnou ženou v oboru medicíny a první Američankou oceněnou za vědu.

*Nobelova cena Theresy a Carla Coriových, 1947
Washington University School of Medicine,
Bernard Becker Medical Library, St. Louis,
Missouri, USA*

1969 **Brašna Jana Palacha**

Do této aktovky si uložil Jan Palach svůj dopis podepsaný jako „Pochodeň č. 1“. Bylo 16. ledna 1969, kolem půl třetí odpoledne, když přišel před budovu Národního muzea na Václavském náměstí. Brašnu odložil na chodník a svlékl si kabát. Poté se polil přineseným benzínem a zapálil. Hořící běžel po Václavském náměstí. Vysvětlení toho, co udělal, bylo uloženo v dopise v aktovce: chtěl vyburcovat spoluobčany z beznaděje a letargie, do které upadli v důsledku pokračující sovětské okupace. Po třech dnech v nemocnici student filozofické fakulty Jan Palach zemřel. Jeho pohřeb se stal celonárodní manifestací, ovšem tichou. Bouřlivé protesty, které si Palach přál, už nepřišly. V Československu začínala normalizace.

*Aktovka Jana Palacha
Univerzita Karlova, Archiv Univerzity Karlovy*

1979 **Vakcinace v Somálsku**

S tímto vakcinačním injektorem pracoval Zdeněk Ježek, absolvent lékařské fakulty hygienické, v letech 1977–1979 na vymýcení pravých neštovic v Somálsku. Jeho mise byla úspěšná a v roce 1980 prohlásila Světová zdravotnická organizace (WHO) nemoc za vymýcenou. Zdeněk Ježek se podílel i na dalších misích WHO v Indii či Mongolsku, v roce 1995 byl vedoucím týmu likvidujícím ebolu v jihozápadním Zairu. Tropickou medicínu přednášel na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Program WHO na eradikaci pravých neštovic, na kterém se podílel, byl dvakrát navržen na Nobelovu cenu míru.

*Tryskový injektor k hromadnému očkování, 1976
Národní lékařská knihovna, Zdravotnické muzeu*

1990 **Václav Havel čestným doktorem**

Do roku 1990 vstupovalo Československo jako svobodná země v čele s novým prezidentem Václavem Havlem. Když jej Univerzita Karlova v květnu 1990 ocenila čestným doktorátem filozofie, napsal pro ni Václav Havel přání, anebo možná spíše zformuloval úkol, na němž by měla usilovně pracovat.

*Pamětní kniha Univerzity Karlovy
Univerzita Karlova, Archiv Univerzity Karlovy*

2005 **Experti na infarkt**

Česko patří k neúspěšnějším zemím na světě v léčbě akutního infarktu myokardu. Přitom ještě před dvaceti lety se infarkt léčil jen léky a klidem na lůžku, ačkoli již byla známa mnohem účinnější angioplastika. Ta spočívá v roztažení zúžené cévy, do níž je zavedena kovová výztuž nazývaná stent. Zárok se provádí ve specializovaných kardiocentrech a zpočátku se zdálo nepředstavitelné přepravovat pacienty na dlouhé vzdálenosti. S tímto nápadem poprvé přišel profesor Petr Widimský, současný děkan 3. lékařské fakulty UK, ve své studii „PRAGUE“. Díky tomu byla Česká republika první zemí na světě, kde byl zákrok dostupný sto procentům obyvatel. Úmrtnost na následky infarktu se díky plošnému zavedení angioplastik snížila z 10–17 % na pouhých 5 %. A zatímco v roce 1989 umíralo na infarkt přes 17 tisíc Čechů ročně, v roce 2005 to bylo o deset tisíc méně...

2014 **Templetonova cena**

Templetonova cena je významné ocenění označované někdy jako Nobelova cena za náboženství. Její laureáti jsou vybíráni z žijících lidí, kteří „svým myšlením, objevem či praktickou prací výjimečně přispěli k rozvoji duchovní dimenze života“. Mezi oceněnými jsou například Matka Tereza, Alexandr Solženicyn, Desmond Tutu a od roku 2014 také profesor Univerzity Karlovy Tomáš Halík.

*Templetonova cena
Tomáš Halík*

Partnerem výstavy je [Prague City Tourism](#) .